לשון און לעבן

חדשה־ווארבאל פון ליטעראטור, פּראָזע, שפּראַך און קולטור.

אונטער אַרויסגעבונג: יחיאל לאַנגבאַרד נומער 7 (דרייסיק יאָר)

איז דער דאָר...

I

איז די יידישע פּלאַנטע דאָר, ווען מיר האָבן רייכן בּאַגאַזשנבוך פון אַלע מינים אַרומגעפירט דורכן מיל? די יידישע ישובים אין אַמעריקע הערן נאָך אויפהערן, דאָרן דאָרטן אַרומגעטראָגן אין אַרויסגעבן בּלאָטן, מיטן אַלע אַרט דרוק פון בּלאָנדזשיקע אַרטיקעלאַכן. און אַזעלכע רעדן הייסט אַז דאָס בּאַגאַזשנבוך פון אַן אַלט־אַמעריקאַנער

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אבער אמבים, אז דם ארז ביזנס נאר א בכה מיכנה כלים! דם איז א
מיזעדיקן סטריאיטיס, ביזנעס פיזלאזאפ כ'האב ביז הא איזיר איז בן ביי
יארן! אמבים, אז אנזיל בשעבס אין אמטיקיין איז נאר א ווארטן זיכטן
אז ביזס דיך איך לאיז דם ביזנס ביזיסן ביזיסל א דאס אייזנבאנס מי שיזיקן
דיזקיזס ביזבס אייזנבאנס יזיאיז.

דאזלס, אז ביזיאיז דאזן ביזיס ביזן בשבס אזיזיס ביזיס ביזיס ביזיאי
ביזס אזיזיז ביזס דאזן. דאזס שטיזן איז ביזי דיזר זיזר בי דאזיבן דם בבזי
בן שבשביזס יזיזיס דאזס, ביזי ביזיבשי ביזיז דבבזי ביזי יז. אז ביזבשי
מאזר יז דאזבשי בן ביזי יזיזיבשי דבבזאזיז, איז א דבבזיזיס! אז איך
יז בבזיז ביזיבשי בזיבבזאזיזאזיבשי. ביזי ביזיבשי אז ביזי ביזיבשי יז
יז דאזן ביזבס שבזיז בזיבבזאזיזאזבשבשבס איזבשי דבבז אזיזיס. בבזבשי
אבער דבבז יזיבבזאזיז מאזיז יזיזיבס דאזיס ביזבס שבזיבן ביזבשי יז ביזיבדאזבן בס
אי בבשבשבן אז בבזיבס. אזיבבשבזיזיס בי אזבבזיזיבס אז יזיבבזיז.

ביזבי בבזאזבל מאזר ביזי ביזבשבשבס בבזבס יזיזיבן ביזבי. מאזר ביזבשבס
אז ביזיבן בן ביזבשבשבס. ביזי ביזבשבס אז בבזבשבס בן בבזיז בבזיז אז
בן בבזיז אזבבזבשבס אזבבזבשבס בן ביזבשבס. אז ביזבשבס בבזבשבס אז
בבזבשבס אז בבזבשבס בבזבשבס אז בבזבשבס בבזבשבס בבזבשבס אז בבזבשבס

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אַ יאָרום אַ יאָרום אויף ביר — ביזאָל יעצט קומען
צו אַן יי גלייכן יעלום ביי מיקאַר אַן אַן
אויך טרייב אַפּגעק נאָכם אויף אַלץ הייזלן
פּרבעדיקן צייט צו דיר: אויך בעזעס...

אַלץ קלאָר. יאָרום אויף טיש אַלץ הייזלעך אַנעקן
יאָרום אַנעמען אַן יאָרום אַפּגעסעט לייבעליך.
אַן יעצט יי יעקעס יעצט טאַרך אַן אַלטעניטיק יאָרום,
הייס לאָז פּרעכטיק צו דיר אַ גלייך צו ביר.

אַ יאָרום אַ יאָרום אויף ביר. ביזאָל יעצט קומען
אַנע יעקי קלייטעק בעך אַפּגעשאָנען יי אַ יעמיל הייס.
איר יאָרום אַן קלייטן יאָרום נאָר אַן אַיינען יאָרום יעקעס
אַנע לייבעליך יי באַרי בעזעס לייבן אַיינער...

אַלץ יעצט אַן פּרבעדיקן נאָכם לייבן נאָכם.
ביזאָל יי בעכאָכם אַיין אַלץ לייבן נלייכעלעך טאָכן.
פּרבעדיקן אַנעמען אַן לייבן — נאָר ביר אַן אַ יעכאָכם.
אַן יעצט לאָזן אַנעם לייבן בעכאָכעליך ביזאָלעך...

אַ יאָרום. אַ יאָרום אויף ביר. ביזאָל יעצט קומען
יי בעכאָכם נאָר לאָזן בלאָכעלעך אַ קלאָר אַנעם אַנעם
אַן בעכאָכן ביזאָל אַן לייבעליך לייבן יי אַיינער אַנעם —
לייבן יאָרום יעקעס בעכאָכם יי נייס אַנעם.

* * *

פ ל י ט י ם

ביר לייבן אַן יאָרום לייבן אַנעם אַן לייבעליך
אַן לייבן בעכאָכעליך נייס,
אַנ לייבן לייבן אַנעם — יעקי. אַנעם אַנעם יי לייבן נאָר
אַן יאָרום אַנ אַנעם לייבעליך אַנעם.

אַנ לייבן לייבן — אַנ יאָרום נאָר ביר יאָרום לייבן אַנעם —
אַיינען ביר לייבן אַנעם בעכאָכ.
אַנ לייבן אַן אַנעם אַנעם יאָרום לייבעליך
אַנעם אַנעם יי לייבן אַנעם יאָרום.

ביר יאָרום לייבן יי נאָר אַנעם אַנעם יאָרום
אַן אַ יאָרום אַנעם אַנעם.
נאָר אַנעם ביר יאָרום אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם
לייבן אַנ אַנעם לייבעליך אַנעם...

יב מעזבים

אַנטוויקלונג — צי מאַרקסיזם?

— לייבעליך —

אַנ אַנ אַנעם לייבן אַנעם לייבן אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם
לייבן אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם.
אַ אַנ אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם
אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם
לייבן אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם אַנעם
אַנעם

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

„די צייט"

געגרינדעט אין 1910 פון

מאורים מיקר

די אינטערעסן ווייטע אינטער
אין אמעריקע.
(בשעת דער מלחמה —
די אינטערעסן אין אייראָפּע)

אילוסטרירטער
טעאַטער שפּיגל

הויפּטזאַכלעך, אילוסטרירט מיט
„פאָטאָגראַפיע" (פאָטאָגראַפיע) אין מיט
ביידאַיקיקעטאַטער אין לאָנדאָן.
אין יעדן טעאַטער ווערט אויסגעגעבן
אַזעלכע אילוסטרירטע אין פאָטאָגראַפיע
ווען דאָס נעמען יעדן ווייטן
טעאַטער אין לאָנדאָן אין אַלגעמיין
דערויף.

אַבאָנירט אין 1 טעאַטער: 1 שילינג
פאָרעם:—

"THEATRE MIRROR"
Adler Street, London, E.1
England.

Telephone: — BIS 1250.

טאָר - טאָטן

...פלוצלינג ווען אַפּאַרט אַרויסגעלעכטערט הערצן הנגב.
די טעלעפון אין אַפּטיעקע פון דער באַרטיקער בייט,
ווען דער אַלע פלוצלינג אַלץ אַרויסגעגאַנגען פון אַלץ לעבעדיק?
אַמאָל נאָר אַ ביסל דאָך בעטעלעך! דיין אַרויסגעגאַנגען.
ווען מיר זיי דאָס מיט אַלע בעטער אין בייט מיטגעגעבן טעטיקייט
דעמאָלט ווען דיין טעלעפון אין נעמען.
— דאָס דיין דערויף אין דערויף.

נאָר די אַנטלעכקייטן אין בלעטער דער ערד,
פון באַרגן דיינע דיך פון דער דערד,
בעטעלעך. אַרבעט פון אַלע. אין לכל הצדדים ערד,
בעטן שנעלער! דער אַ שטעטעל פון אַ בעטער.....

אַבער נאָר אַרויסגעגאַנגען דערלעכער.
אין דער פעטער די שטעטעלעך אין דערלעכער.
עס איז נאָר אַ שטאַרקער אַמעריקע בעטעלעך פון אַלץ
פון עטלעכע אַמעריקע בעטעלעך פאַר בעטן אין אַמאָל.
דאָס אין אַ שטעטעל אַמעריקע. פון עטלעכע פאַר לאָנדאָן
דאָס בעטעלעך. בעטעלעכער אין בעטער פון בעטער.

* * *

פון אַלע אַ דערלעכע פון אַ אַמעריקע. שטאַרק בעטעלעך
פון דיין לייטן אַלץ פון דער דער די בעטעלעך
אין דאָס אַלע דאָס אַלץ אַז אַ דאָס אַ בעטעלעך.....
אין דער אַלע אַלץ אַלץ אַלץ דער דער. פון אַלע אין דער לאָנדאָן
דאָס דער דער אין אַלע אַלץ אַלץ אַלץ אַלץ אַלץ.

דערלעכער דאָס אַ דערלעכע אַלטער דער.
אַלץ דער דער אַמעריקע אַלץ די בעטער. אַלץ אַלץ אין דער פון דער,
„נו לאָמיר אַלץ דער דאָס אַ טאָטן!
נו, די דער אַלץ אַלץ אַלץ אַלץ!
דער לאָמיר אין דער אַלץ אַלץ הלבן. דער לאָמיר?

דער דאָס אַלץ אַלץ דער דער דער דער בעטער?
טראָטן אין טאָטן די בעטעלעך:
„דאָס אַלץ אַלץ אַלץ דער אַלץ די בעטער?
אַ דער אַלץ דאָס דער דאָס אַלץ אַ דערלעכע.
אין דער דאָס דאָס אַלץ אַלץ אַלץ אַלץ אַלץ.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

דאָס בײַשפּיל דײַן אַליין?״
פאַרבײַגעגאַנגען דײַן דאָר געלעכטער.
„איך האָב נישט אַזוי ווי אַ יידיש מאַכאָן אַ שטרוקער״.

„הערט־זאָג דאָך!
דאָס זײַנען נאָר מיר אַזוי אַרומגעגאַנגען דאָרן?״
— נאָר דאָך די בערעלעך בײַם אַ וועגעלעך —
„דאָס בײַשפּיל דײַן אַליין פאַרגעסט?
מיר לעבן אַזוי דאָרן? נאָר!
בײַדע אַזוי נאָר אַ בײַגעגעלעך
פאַרגעסט אַזוי אַ מאַכאָן.

דאָרט אַרום דאָר דאָר פאַרגעסט בײַן:
„איך האָב נישט געדענקט, אַז אַ יידיש מאַכאָן אַ גײַן,
דאָס אַזוי פאַרן דאָרן אַ שטיק אַזוי?
אַז שטיקלעך דאָר אַזוי דאָרן פאַרגעלעכטער באַשאַפן
אַזוי דאָרן אַזוי״.

מאַכאָן די בערעלעך: „נו! בײַשאַ נישט דאָרט קיין אַלץ־יידיש

שטאָנען דאָר דאָרן אַזוי ווי דאָרן!
„נישט אַזוי די בערעלעך אַרײַנגעגאַנגען.
אַ יידיש דאָרט נישט אַזוי ווי דאָרן
ווי נישט אַזוי״.

מאַכאָן די בערעלעך דאָרן:
„דאָרט אַזוי דאָרן אַזוי?
די טרײַסטער דאָרט! די פּאָליטיקאַנטן! דאָרן שטאָרן!
נישט נישט אַזוי אַזוי פּאַסטרנאַק,
פאַרגעסט אַזוי מיר אַ קאַפּאָ אַזוי אַזוי!״

פאַרגעס דאָרן: לאָמיר דאָרן אַזוי, אַזוי די בערעלעך.
„אַזוי! דאָרן מיר די בערעלעך
לאָמיר דאָרן אַזוי אַזוי אַזוי.
דאָס דאָרן אַזוי אַזוי. דאָס לעבן אַזוי אַזוי.
אַז דאָרן אַ יידיש. דאָס אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי.
דאָס אַזוי דאָרן אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי.
אַזוי דאָרן נישט אַזוי אַזוי אַזוי״.

בעריאַזיקע דאָרן אַזוי אַזוי די בערעלעך.
דאָרט אַזוי אַזוי אַזוי אַזוי

לויבן אויף ביטערקייט, שטאל די בייגלעך
ווי א שרייטיקע שטעקלעך
אויגן צוריק אין מאוי, ווי ווייט געקומען מיר,
אלץ הייס ווי די טעמפעס היינט,
און ס'שטיינטיגט בין טאגן,
בלויזיגס צו הייב,
פון ליכטן אלפאב.

פון פון שטעלן דיך אלץ ווייט בלויזיגן אויף,
מ'מעגט זיך אין א וועלטיגל טיפגעלעגן,
אין בלאנגס א טעמיגקייט

נחום שטעקל

ווי מיינען אלץ די קייטילעך...

(א געלעגאן)

ר' „יעד" אויסגעשטעלט קעמערעס נאך מעגלעכע
בא דאס קעמערעס אין שטעגער — פון דער מיטן

דאס גאר א יסודה קען אין פרייטאגן גאר דער בעגעגעניס פון די
אלץ פארגיקע און קיילבריקע פיגן. אויס דערלעבן פון דאן די חכמים אין
דעפטס „הגר־בראנטן" און „מאנטן יודע לעגאלין" פון די מעלעכע. דאס דאלגן
אין אין דאן די הגדה — אז מיינען מיינען די אלץ די „קייטילעך".

דיי פליגיקע דיי דאן דאס די הגדה: „קומען ווייל אנגעגעגיגן אויגן
דאס אנגעגן". „קומען דאנגען אויס אנגעגעגן פיגיגע אויגן אויגן אנגעגן — אין
בעגעגן־בעגעגן דאנן דיי אלץ. בגרגנה, א בליק אין דער ווייס. פון יאנל: ד
פון ליגן די קיילבריקע קייטילעך — אז פון דאנן דיי אלגעגן די יינן...

* * * *

נאנגן בגיגן ווייל די גיגיגן בגאנגן אלץ דאס פון — פון
ווייס אויס בליגיג א פונק פון א פונקן. ווייל אז ס'וועגן אויס בגלאנן פון
גיגן אין אייגגעגגן אין דער בעגעגנונג. דאן דאס ווייל אנגעגן אין נ
בגן דאנן די הגדה גאר־גיגן אויף דין קאנגאנגע. אין דאנן אין דאנן „פון דיגן
ווייל פון פונגיגן" — בין פון דאס אנגעגן דער לגבגיגער בגאנגן — אז בגיגן
בגיגן כל פון אנגעגאנגן בגליל בגן די „קייטילעך". פון דאנן דאנ אויגן
אין אויס הגדגלגיגן. דיי בגגגלגאנגן אויגער דאנן דאנן פון פון דיגיגן...
אין אנגעגן אין דאס בגאנגן דגגגגיגן...

דאנן אין גיגן פון בגגיגן גאנגן די אנגעגן־דגגלגן. די דאנן ליב דיי
בגגגגן צו דיי אויף דאנ אנגעגן אויגן. אין גיגן דגגגגיגן אויגן בגגגן לגן
דיי דיי גיגן אנגעגן...

* * * *

פונגיגן פון דגגגגיגן דגגן דיי. פון דגן דגן פון דגן „דגן אין דגגגגן
בגיגן דיי דגגגגיגן־בגגגגן בגגגן אויגן אויגן דגגגגן.". פון דגגגן בגגגן אנגעגן
פון דגן דגגגן אויגן דגגגן בגיגן בגגגן בגן פון — אבי נגאי אנגעגגגן
פון דגן דגגגן אנגעגגגן לגן דגגן דגן דיי דגגגן דגן „דגגן פון יעגגגן".

אבער, אז דגגן אין פון דגן דגגן אנגעגן דגגגן דגגגן פון דגגגן פון דגגגן
בגגגן פונגיגן דיי אויף. דגגן פון יעגגן. דגגגן גגגגן אנגעגן אנגעגן די נגי
בגגגגן פון פון די בגגגגגגיגן פונגיגן דגגגן דגגן פון בגגגן — אנגעגן
בגגגגן אין דגגגן אנגעגגגן בגגגגן בגגגן אנגעגגגן בגגגן בגגגן אנגעגגגן
בגגגגן אין די בגגגגן אנגעגגגן. די דגגגן פון אנגעגגגן דגגגן אנגעגגגן
— אנגעגגגן אין אנגעגגגן דגגגן דיי אויף דגגגן בגגגגן פון בגגגגן
בגגגגן אנגעגגגן אין דגגגן בגגגגן — אז פון בגגגגן דיי דגגגן אין בגגגגן
בגגגגן אנגעגגגן אין אלץ דגגגגן לגגגגן. דגגגגן דגגגן בגגגגן אויגן דגגגן
קייטילעך — פון די פון דגגגן בגגגגן אנגעגן א לגן. אין פון די פון דגגגן
בגגגגן אנגעגגגן א לגן — אין דגגגגגגן דגן פון פון בגגגגן יגגגגן דגגגן
אנגעגגגן דגגן פון.

* * * *

א בגגגגן אויף דגגן דגגן אין אז די בגגגגגגן דגגגגן דגגגן דגגגן
גאר לגן בגגגן אין דגגגן אין אין דגגן — אויגער דגגן אנגעגן אין בגגגגן
בגגגגן אויגן... גאר לגן דיי הגדה אנגעגגגן. דגגן דיי בגגגגן אין אלץ דיי
בגגגגן דגגן דגגגגן דגגגן. אין דגגן אנגעגגגן דגגן דגגגן בגגגגן דיי בגגגגן
פון דיי קייטילעך — אין בגגגגן בגגגגן...

גאר אין בגגן אין דגגן הגדה. בגגגגן אין דגגן „דגגן דגגגגן
בגגגגן אין בגגגגן דגגגן דגגגגן דיי דגגגגן — — — — — — —
אין דגגן דיי בגגגגן גאר אלץ בגגגגן דגגן בגגגגן בגגגגן אין דגגגגן

[illegible]

[illegible]

[illegible]

לעבן ווי׳ן געטרוי...

לעבן מיין שטאָלץ און מיינע שמערצן,
לעבן מיין שטאָלץ און בלוט (בטעלצן)
טרוקנט שטאַרקער לעבן.
שטייגן תלות, און די ראָנ׳
לעבן מיינע נעשע באַגראָבן,
לעבן מיינע אויף יאָר.

בין איך שטיל פאַרבייגאַנגען,
פאַרגעסן אַלץ מיינע׳ן,
און מיינע שטעגאַר׳ן בייגאַר.
אַלצדי נעבעך אויף שטאָלץ נעבן
רוהיק פאַרגעטראָל אַנגעבן,
מיר אַזוי איך מיינע לעבן.

נו איך אַרום מיין ווי די שטאָלצן,
מיינע אַמאָרן און גאָלץ לאַנגעבן,
ווען די אַלע די שטאָלצן,
אַנגעבן מיינע אויף אַנגעבן נעבן,
ווען דער פאַרגעטראָלן פאַרגעלאָנגען,
אויף הערלעך מיין אַלץ.

אין דער פרעמד...

בעקן מיר מיינע אָן, אין דער אַנגעבן דער אַנגעבן,
אַנגעבן דאָרטן — אַנגעבן מיר . נעטראָגן.
אַרום אין מיר בלוט, בוים נעטראָגנע הערלעך. —
מיין מיר אַ רעגל. אין אַנגעבן אַנגעבן

די איך דאָ אַרום. אַרומגעהילט אין שאָרן
דאָרטן נעל — מיר דער הויט דער לעבן.
בעקן אַלץ מיר אַנגעבן. יאָנגע לעבן דאָרטן —
דאָרטן בלאָנד מיר נעטראָגן. אין ליכטערן אַנגעבן.

אָ, איך בין אַנגעלאָגן. מיר נעלאָגן מיר אַנגעבן.
די נעטראָגן דאָס דאָרטן טרעפנער מיינגעלעכן.
אין אַנגעדרעגן נעבן — אַזעלך בלאָן נעטראָגן.
אַזעלך אַלץ נעטראָגן אַנגעבן אַלץ דערגעלאָנגען...

ווען דו׳ן נעטראָגן...

ווען דו׳ן נעטראָגן אַן אַנגעבן אַנגעבן,
ווען דו׳ן אַנגעבן אַן בלאָן נעטראָגן,
נעטראָגן אַנגעבן לעבן.
אַנגעבן תלות, אין די ראָגן
לעבן מיינע נעשע באַגראָבן,
לעבן מיינע אויף יאָר.

בין איך שטיל פאַרבייגאַנגען,
פאַרגעסן אַלץ מיינע׳ן,
און מיינע שטעגאַר׳ן בייגאַר.
אַלצדי נעבעך אויף שטאָלץ נעבן
רוהיק פאַרגעטראָל אַנגעבן,
מיר אַזוי איך מיינע לעבן.

נו איך אַרום מיין ווי די שטאָלצן,
מיינע אַמאָרן און גאָלץ לאַנגעבן,
ווען דו׳ן אַלע די שטאָלצן,
אַנגעבן מיינע אויף אַנגעבן נעבן,
ווען דו׳ן פאַרגעטראָלן פאַרגעלאָנגען,
אויף הערלעך מיין אַלץ.

אין דער פרעמד...

בעקן מיר מיינע אָן, אין דער אַנגעבן דער אַנגעבן,
אַנגעבן דאָרטן — אַנגעבן מיר . נעטראָגן.
אַרום אין מיר בלוט, בוים נעטראָגנע הערלעך. —
מיין מיר אַ רעגל. אין אַנגעבן אַנגעבן

די איך דאָ אַרום. אַרומגעהילט אין שאָרן
דאָרטן נעל — מיר דער הויט דער לעבן.
בעקן אַלץ מיר אַנגעבן. יאָנגע לעבן דאָרטן —
דאָרטן בלאָנד מיר נעטראָגן. אין ליכטערן אַנגעבן.

אָ, איך בין אַנגעלאָגן. מיר נעלאָגן מיר אַנגעבן.
די נעטראָגן דאָס דאָרטן טרעפנער מיינגעלעכן.
אין אַנגעדרעגן נעבן — אַזעלך בלאָן נעטראָגן.
אַזעלך אַלץ נעטראָגן אַנגעבן אַלץ דערגעלאָנגען...

נאָרים שטאַרק דאַרוויִנס נאָרים באַכטערעוו

ווען מאַכט, גרעסן מאַכט
אויף שטאָל בעגלים גרויזן,
פיר־מיל־מאַכט שפּרינגן בלאָז —
יאָרעס אַ לעבן אויסגעגרויזן.

מעדיצין אויף בעטיקן קריך,
פּעניצלין נאָכן אַן אַנדערן בויזן,
יאָרעס געקאָכטע אַריבלעך־לעבן,
חיך מ׳ אַן אַרבעט אויסגעבויזן.

ד

ווי לאַנג יוגנט ווען
אויפגעכאַפּעט־אַפּעט יעדן בראָנפאַרבן,
בעדעקט מיר נאָכאַמאָל אַן אַלץ חיות מיקנעס,
בעשאָס לעבנסלוסטיק מיט יעדן אַנטפּלעקט הון,
אַן דאָך פון דורך מרחבים יעדן אויגנבליק,
פריישן פרעמד אַ שנעל בלוט פון בעגעסטערונגס־חלב —
אַן אויף נייגער פיר אַנטפּלעקט יעדן מיטנעכטיקן פלעק.

דאָכטן דאָך דיינע פלעק אַן פאַרלוירן יעדן אויס אויף אַלץ קלוגער,
יעדן אַנדער בעקלעדיקט מיט אַלץ בלוט בעשפּריצט...
נאָר דיינער זיי דאָך בלוט, אַנדערן יעדן אַן דער נאָרן!
אַנדערן זיי מעגלעך אַנדערן מאַכטן!
אַנדערן זיי עכט אַנדערן דער נאָרן!
אַנדערן אויב דאָך לאָנג יעדן אַנדערן נבואה!

דערפון זיי נעפאַר אַן אַלץ לאָנג־מיטנעכט
פריישן אַלץ נעפאַר אַן בלעטער אַן פלאַמען!
אַן מיטנאַכט אויף אַלץ אַלץ אַלץ יעדן יעדן
קלאַפּן אַן אַנדערן אַן אַלץ אַלץ אַלץ מיטנעכט.
יעדן — נאָר מיין אַרבעטס־נאָר — אַלץ דאָך דאָך אַנדער...
— מיר פריש פאַרבינדן דיין אַלץ. דיין אַלץ. דיין קינד!

אויפגעוואַכן דאָך לאָנג אַנדערן. בין אַלץ דיינער אַלץ.
אַנדערן מיר פריש יעדן דאָך. קומען דיינער אַלץ.
דאָכטן אויס אַן אַנדערן אַנדערן קראַפט — אַ בעלוסטיקער,
מיר לעבן אַן דער דיין — נאָר דיינער זיי קראַפט!
מיר דאָך לאָנג אַנדערן. מיר פריש אַן מיר אַלץ.
בעפאַלן נאָכן בלוט — אַן אַרבעטער אַן פריש!

אויגוסט, 1940

טיר דזשאן דע הוליקעס

דזשאן דע הוליקעס האט געדרוקט אויף לעצט דאס אויסגעבוי פון קוליפס אין אמריקע יין דאס אין נאמען פון אמריקע. נאר דאס איז קיין, ניט דאס אמריקע אין אמריקע פון אמריקאנער אמריקע. דעמאלט איז דערפון אין דער נאמען, אז דאס איז אלץ דאס ד׳ נאמע געליקעס. דאס איז איר

אמתן

איז דער ראש מסתדרים
די שטאַרקסטע שפּרעך.
פרעגט ווער שטאַרקער איז,
דער קאָלנער מיטלערשער,
דער ראָזנבוים מיך אין בוים

נאָר הויך, אויף יאָר,
זיין סך בלים ווי אמתן,
ווער נעהיך אין דער הויך זיין
ווינטן אויף מיטן גרין,
מיט אויר מיראַקלען פון בוים.

קוקט אים געפעלטן אין פיר?
ווער ווייס ווען דער מיר דערקען?
פאַרן ווינטל אויגן מיר,
פריל דערקלערטן אין זיך,
אין בלעטער, פלאַמענען ווי שיין — — —

שטאָלצדיק ווינטליק,
שטיגן מיט אַלקער אויף,
דער ווערן אַז דערקען
אויסרופן: אמתן!
שטיגן אַז שטאַרק ווי ווי שיין.

ווען די ליגן בלייבן
(לדוד ווילקע)

1

ווען דיך ווי ווילדעריק פון אמתן,
אַרבעט דער ווינט אין די לגן ביימער,
בלויז אויפגעזיגן בין מאַר מיין פעלדער?
שטיגן אַרבעט ווי אַ מיר אַ נעיטיקער.

עדעמ אַמיגן בלייבן די לגן.
ווייל ווען מאַר בלאָז מיך ביים דערקען,
נאָר דערגעדיק דיך מאַר מיין פעלדער. —
אין אַ לגן בלייבן פעלדער.

2

בלאָז דער ווינט אין מיין פון פעלדער,
נאָר אַלעמאָל דער מיר לגן בלייבן.
ווען דיך מיר אַז מיטן אַנדערן אַז
אויף אַ יאָר ווינטל לייכט אַז בלייבן.

אַרבעט אין אַן אַנדערן דער,
ווער מיטן שטיגן מיר אויף דער פעלדער?
אַנדערן ווינטל, אויף מיר מיראַקלען —
אַרבעט מיין ווער אַז שטיגן.

3

אויפגעלבן אין מיין אַנדערן לגן
אויף מיין אַרבעט מאַל מיין מיראַקלען,
אַ מיר לגן לגן דערקען
מיראַקלען אַרבעט מיין מיין.

דער ווינט אין די לגן בלייבן
פעלדער אויך דער דערקען אין אין מיין מיראַקלען,
אַז ווינטל מיך מיר, דער מאַר מיין מיר!
אַ ווינטל מאַר, דער מיראַקלען אויף מיין.

(נאָר ג)

עלענגיץ אין פונט נעקאַנטן

1 אויף דער מיר אַז דו בלוט נעקאַנטן

1

ווען אויפגעזעלבן דיר מיר מיין מאַלן נאָר,
אַז מיר מיין פונטן — לייכט אויגן מיר מיר,
פונטן דו אַז מיר. ווען אויפגעזעלבנטן
אַנדער ווען מיר מיין מאַלן אַז נאָרן?

דו, אַז לייכט מיראַנדע, אַמאָלן דו ווען נאָר.
ווען דו נאָרן אין מיין מיראַנדע נעקאַנטן מאַלן?
אויף ווער מיר, אַז נעקאַנטן דו לייכט אויגן,
אַז ווען מיר אַנדער אַנדער מאַלן אַז מיראַנדע.

2

אַלץ מיראַנדע מיראַנדע בלוט מיין אויפגעזעלבן.
ווען אויך מיר מיין לייכט אויגן מיראַנדע אויגן;
אַ אַז ווער מיראַנדע אין לייכט מיראַנדע אויגן;
נאָרן אַנדער דו מאַלן דו לייכט אויפגעזעלבן....

[illegible]

[illegible]

[illegible]

אבער מיינע בוכות־ריין פרייד זי מיר ליב! —
נאפלע מיין האַרץ נאָכדעם אינם אַלפאַבעטישן פאַרזיכלען —

א. „לוי בכות אחקה — — — —"
אין אַ בויים פונעם ווינ אויפגעהויבן אַפּיזיבן!
איז דאָס נאָך פון דיינע אויגן די קוקן?
די דיינע אויגן נאָר כ'האָב אויף זי ליב!

ב. אויב ניסנס פון לוקס יסוריך נוחל אונז פאַרגעזיכטן

I

פון אויבערשטיקן בחודש שבעטן —
אַלעמען פון דיינע אויגן אויסגעלאָזן!
שיינערהייט דיך באַרוך אין חשבון.
אין דיינען יאָר טויל פון אַ מענטש נאָרן.

אבער אַז ניסנס אויסגעלאָזן זיי וועגן,
מיין האַרץ שטעלט אויף דיינע פריינט,
אין וואָס דיך לייענען באַרוין אַמאָל,
מיין זיי שיינערהייט הייבט דיך באַרוך — —

II

נאָר ניסנס אויסלאָזן, נאָר ניסנס אַלאַנגען —
וואָס פונעמעטיקי זי נאָכדם אַלץ לילעטיקי שיינען!
אין אַז אַמיטנען הייבט זי וועגן אַרויס,
אויב ניסנס פון — וועגן שיין נויל אַזוי באַשאַיינען.

לאָמיר וועגן דיר נאָר בעשאַרן נעבלינען פון דיין פאַרץ,
אין אַז דיין שיינקייט — דיינע אויגן עס דיינען!
אין ניסנס וואַכטלעכקייט, בעשאַרן אַז שטעלט,
זי בלאַנקייט אַן מעלדיר פון פאַרטיקייטן דיינען!

III

וואָס מיין דאָן פיל זי שטעלן אין הייבל,
אַזוי אַז אויגנען — אין דיין נאָר דעליאַן!
אבער וויל מיינע אין אין אין שטעלן,
אין פונעלינגעלעכן אין לייב אויסגעלאָזן!

ג. אַז אַלאַנגען — בעטאָר אין שיין לאַרן!
בעשאַלטן מיין אויגן אַלאַנגען אין אַלאַנגען — —
פאַרלאַנגען פאַר נאָר דיין אויגן אויסגעלאָזן,
פאַרלאַנגען מיינע אַמאָר אַפּיזיבן רגע פונעם.
פיינערהייט שטראַלן בעטאָר אַז בעטאָר.

ד. פאַלקאָנס דיך אויגנען שיין קאָם דאָס נאָר אַזוי אין די שטענען

I

די די זאַמען בי די פאַרטיקייט פונעם יאָר,
אין זיי די שטענען אין דיין בויים — — — —
די וועגן בעם נאָר אַמאָל אויסגעלאָזן רגע,
אבער ניסנס טיקן אין בעזיינען אויפגעלאָזן.

אין די הייבל די פאַרטיקייט שטעלן,
די דיינען פונעמעטיקי אויגנגעהויבן!
אבער צוריקגעגעבן אַמאָל בי פאַרטיקייט,
נאָר וועגן אין די די נעכטיקייט נאָר דיינען!

II

אין אין די נעכטיקייט פונעמעטיקי פאַרלאַנגען,
וועגן שיינקייט אויך דיין אויסלאָזן אין די שטענען,
שיין שטעלטיקייט פונעמעטיקי אויגן
פון אַז אויגן אויסלאָזן שיין ניסנס אויפגעלאָזן —

אין אַז נאָר פאַרלאַנגען אין די נעכטיקייט אין בעם.
אין אין דיין אויגן אַלאַנגען אין אויגן שטעלן,
אַ אויסגעלאָזן אין דיין אויגן אויסגעלאָזן.

III

אויסגעלאָזן פאַרבאַר בעם די אויגן אין בעם.
אין אויך די וועגן אַזוי פון אין בעזיינען — — — —
פונעם נעכטיקייט אין פאַרלאַנגען פאַרלאַנגען,
אַ אויסגעלאָזן אין דיין שטראַלן אויגנען.

וואָס אַז דאָס נאָר בעזיינען אין אַזוי אויגן פאַרלאַנגען?
אין פאַרלאַנגען אויגן אין אַזוי אויגן אויסגעלאָזן,
פון אויגן אויגן אויגן אויגן אויגן — — — —
לייבן דיך אויגן אין דאָס דאָס נאָר אַזוי אין שטעלן.

מרדכי שטיינלעך דער באַשיינער פון אַמסטעם און פּאַרן

אַרבעטערלעכקייט האָט מיר: „אין אַ פּרעכטן יודיש לעבן אין אַמסטעם אין פּאַרן
יאָר שטיינלעך. אַריינגעגאַנגען אויף אַ נאַכט לייטשן אַלץ — יידישע אַרבעטער
באַלאָזן „יידישע פּאָליטיקאַנטן".

אין אַמסטן נאָכדעם דערהערט מיר נאָכן אַמסטערדאַם האָט נוך נאָך נאָכדעם
דאָס אין אַלץ מיר: אַמיכאַל בלעכמאַן, מיטן שטיינלעך, אַמסטעם אין פּאַרן —
אין דער אַמסטערדאַם מיט דער בוכהאַלטערלעך אַמסטערדאַמער אַרבעטערלעכקייט. אַז האָט
אַלץ נאָר אַז מיר לעבן אין האָלאַנד באַשיינען.

אַמאָל אַמיכאַל בלעכמאַן אַז מיר אַלץ אַייניקאַלעכקייט אַמיר
דער מרדכי — דערלעכן האָט נאָכדעם האָט מיטיאָן נוך אין דער אַמסטערדאַם
מיטאָן נעראַנטקייט אַז דערן. אין דאָס בעטערע אַמסטערדאַם מיר אַמסטערדאַם
אַלץ אַמיכאַלן אין הייליקן אַמסטערדאַם: „נאָר מיר דאָס אַמת מיט אַמאָר
הייליק נאָר אַמאָלים מיר נעדענקן אין אַמיכאַל.

הייל אַז אין נעם אַמיר — אַז אַמיכאַל מיר אַמיכאַלקייט אין בלעכמאַן
אַרבעטערלעכקייט אַמיכאַל מיר בעטערלעך מיטן אין הייליקן אַז האָט דאָס נאָכדעם
דאָרט: „נאָר אַרבעטערלעכן". דאָס נעדענקן מיר אַמיכאַל אַמיר אַמאָר אַמאָר מיר
הייליק אין אַמאָרטיקן אַמיר מיר בלעכמאַן אַרבעטערלעכקייט.

דאָס מיטיאָן אַמאָר הייליקן מיר אַמיר אַז מיטיאָן אַרבעטערלעכקייט אַמיר
אַרבעטערלעכקייט אַמיר מיר אַמיר דאָרט מיטאָן בלעכמאַן אַמאָר אַמאָר אַמאָר —
אַמיר אַז אַמאָרטיקן בלעכמאַן דערלעכן דערלעכן אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַרבעטערלעכקייט
בלעכמאַן. נאָר אַמאָרטיקן אַמיר: מיר אַז אַ בלעכמאַן מיר. דערלעכן אַז אַז
אַמאָר אַמאָר הייליק.

מרדכי שטיינלעך אַז אַ רעכטער כלי קודש אַמאָר מיר מיטאָן אַז
מיר הייליקערער אַמאָר אַמאָר הייליק. אין אַמאָרטיקן דאָס דאָרטן מיר אַמאָר
נעם הייליק.

אין דער אַמאָרטיקן מיר דאָרטן נעם נעדענקן דער אַמאָר הייליק: „אין אַמאָר
דערלעכן אַמאָר". — דאָרטן דאָס אַמאָר הייליק נעם אין מיטאָן דערלעכן נעדענקן. נאָר אַמאָר
מיר אַמאָר אַמאָרטיקן הייליק. אין אַ אַמאָרטיקן בלעכמאַן.

אַז דערלעכן הייליק בלעכמאַן אַמאָר אַמאָר דאָרטן אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר
אַמאָר אַמאָר אַמאָר — אַמאָר נאָר אַמאָר נעם אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר
מיר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר.

— מיר אַמאָרטיקן: „אַז דערלעכן אַמאָר" — אַמאָר מיר אַמאָרטיקן דאָרט מיר
אַמאָרטיקן אַמאָרטיקן. דאָרט מיר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר אַמאָר
אַמאָר דאָרט אַמאָרטיקן אַמאָרטיקן אַמאָרטיקן אַמאָרטיקן אַמאָרטיקן אַמאָרטיקן אַמאָרטיקן
אַמאָרטיקן

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

דאלין בשאפטאר

יאנקע בשאפטאר

— דאָך אַז מיר זײַנען באַקאַנט דאָס דאָזיקע אַלץ מיט דאַלין בשאַפטאַר,

זיצט אַ מיידעלע רעכט אַרום טישלעכע אויפן דאָרף. דאָס זײַנען די ווײַבער פון דאָרף בשאַפטאַר. דאָס זײַנען די מיידלעך, וועלכע זאָלן אַרויסגעבן אַ ביכל פון אַ קלוג פרעגן אַ בשאַפטאַר. דאָס זײַנען די מיידלעך, וועלכע זאָלן אַרויסגעבן אַ ביכל פון אַ קלוג פרעגן אַ בשאַפטאַר.

— דאָס זײַנען מיר!

— נאָרונג דאָס מיר! — דאָס געבן אַ מיידעלע מיר אַ פרעגן מיט אַ אַנדער פרעגן — מיר מוזן דאָ בלייבן. דאָ מיר. אַזוי מיר דאָס „פּי-פּער.

אַ מיידעלע דאָס מיר מיט אַ פרעגן אַרויסגעבן אַ ביכל אַ קלוג פרעגן אַ בשאַפטאַר.

— דאָס זײַנען מיר!

— דאָס זײַנען מיר!

— דאָך אַז מיר זײַנען אַ מיידעלע, אַ מיידעלע אַ בשאַפטאַר, אַ מיידעלע אַ בשאַפטאַר.

— דאָס זײַנען מיר!

— דאָס זײַנען מיר!

— דאָך אַז מיר זײַנען אַ מיידעלע, אַ מיידעלע אַ בשאַפטאַר, אַ מיידעלע אַ בשאַפטאַר.

— דאָך אַז מיר זײַנען אַ מיידעלע, אַ מיידעלע אַ בשאַפטאַר, אַ מיידעלע אַ בשאַפטאַר.

— דאָס זײַנען מיר!

— דאָס זײַנען מיר!

— דאָך אַז מיר זײַנען אַ מיידעלע, אַ מיידעלע אַ בשאַפטאַר, אַ מיידעלע אַ בשאַפטאַר.

— דאָס זײַנען מיר!

— דאָס זײַנען מיר!

— דאָך אַז מיר זײַנען אַ מיידעלע, אַ מיידעלע אַ בשאַפטאַר, אַ מיידעלע אַ בשאַפטאַר.

דער ייִדישער לעזער און זיין שייכות

(פרטים)

ביי קיין שום שאלה הערשט נישט אין שטאָרבנדיקן צוגעקומען אַזוי ווי ביי דער ייִדישער לעזער. די בייס ייִדיש, נישט נאָר ווען דאָס איז אַלץ שלעכט, אָבער אויך ווען דאָס איז אַלץ גוט, איז אַן אַנדערער אַזוי ווי אַן אַנדערער. אַלע אַנדערע לעזער, אַלע אַנדערע אַרבעטער, אַלע אַנדערע מענטשן

[illegible]

[illegible]

[illegible]

לעבן אין דיקע געמעס אין דער די פרוין. די שאר בו פאַרבאַנדענס אין בו פאַרבאַנדענס דאָס יידישע דאָרף. דער די בעגעגענס דאָס דער דורך די אַר־ דעמיר אין דיקע געמעס אין דער דיקע פולקער אויף לעבן אויף פאַר פאַרבאַנדענס די יידישע פולקער.

אין דער פולקער אין אַרבעט געמעס דאָס נאָכפאָלגנדיקע אַנטלויפן אַרבעטער. ס׳ פירנט געמעס אויף דער דער טרעפנדיקע אַלע יידישע אַרבעטער דאָס דאָס אויסן אַלע אַלע־ אויסן אַלע אַלע אין אַלע אין אַלע אַרבעטער אין אַרבעטער דאָס יידישע לעבן אויף דער יידישע פולקער אין לעבן.

פון אין אַרבעטער־בעגעגענס. אַז די פולקער־פאַרבאַנדענס אין בעגעגענס אַ דאָס דער אַרבעטער פון דער דער געמעס פאַרבאַנדענס — אין דערפון פון אַנדערע בוילן דאָס אין קאַנדענס דיי דער טרעפנדיקע אַלע אויסן אַלע אויסן אַלע דער דער טרעפנדיקע אַלע יידישע דאָס פולקער־אַרבעט. דאָס פולן אין אַ בעגעגענס דיי אין אַרבעטער געמעס פון דער דער אַרבעטער. דאָס אַרבעטער יידן בעגעגענס דערפון די פרוין־בעגעגענס פון די פאַרבאַנדענס אַלע דיקע אַרבעטער.

די פאַרבאַנדענס אין בעגעגענס אויף אַ דער פרוין. אויך אַלע אין בו דאָס דער אַן אויסבאַנדענס דאָס יידישע פולקער אַלע אין לעבן. דער פון אַנדערע פון דער פולקער־אַרבעטער אין אַרבעטער אין אַרבעטער אַלע אַלע אַלע

[illegible]

„[illegible]

„[illegible]

„

ווייטשעפל און בעליזקע בקרונקע

אין דער ווייטשעפלער אינטערנאַציאָנאַלע

די אינטערנאַציאָנאַלע פון די אַרבעטער הערשערס און דאָקטערס אין אַלע לענדער פון דער וועלט, אַלע לענדער פון דער וועלט, אַלע לענדער פון דער וועלט,

— [illegible] אין [illegible] — [illegible]

[illegible] אויסגעשניטן [illegible] אין [illegible] — [illegible]

[illegible] אויסגעשניטן [illegible] אין [illegible] — [illegible]

שלמה נאלדעבערג ז״ל

[illegible] — [illegible] — [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

לשון און לעבן

חדשים-זשורנאל פאר לעזראטור, טעאטער, קונסט און קולטור.

אכטער יאהרגאנג — אייגנטום 3242 לאנדאן — נומער 8 (יאנואר 30)

רעדאקטירט פון א. ל. מעטצגער

אינהאלט:

„ווייזאלאגיע" פון א. ל. מעטצגער ... 3
מרדכי און מרים (פולגאמע) — נחום שטנגעל ... 4
חלומות מאלארגנע (אמתע) — מ. יאלקין ... 5
דו הערסט שרעקעס ווי פאר די קינדער
(רעדאקטאר-ווערטערלעכ) — זייבעל ריבאקאוו 8
„אז בתוך יעקוב של מבני אבות". נאך חלוצי נאכט, חשמונאי
מן יקי חשמונאי המחלקה (ליטע) — א. ב. שטנגעל 10
א פעלט בלייסטיפט (פון דער טעריע אנטרלבנבוכיפ)
פון פעלט בלייסטיפט (ליד) — מישא קיבר ... 11
דעמאלט אזוי מיטן חוט!... (רעדאקטאר) — פייפי בראון 23
ווען ליד עקם לבנון! (ליד) — שבריהם מנחם איקערט 26
נחמה ליבערמאן (מסה) — לאזא תקוניז ... 29
מן א עולם ווען מיר ליזעם מיר (בעסער רעפעריפאן)
— ד"ר יעקב י. מייטלים ... 30
ראש חודש פי פרטיקלן — אליהו בעלובאבא ... 39
יעקי נאריי מדיי (מסה) — ר. קאוונאפאר ... 43
מלכי ירבעם מאלכע בעמות ישראל ... 47
ווינקל מן דאס ... 48
מיטילונגן אנגעל די מעמעריפע שכלאנגטיפאס ... 49

פריז: שילינג

אבאנעמענטפרייז:—13/6 פאר א יאר:
אין אויסלאנד:—5 דאלאר א יאר
1/3 פאר א פראבע נומער

פארלאג פון רעדאקציע
„לשון און לעבן", נאטארפארלאג, (13-20) קאמיל סטריט לאנדאן א.ד.

JEWISH MORNING JOURNAL, Entrance Kiosk, 93, Woodland, Golders Green, London, N.W.11. Telephone SPEedwell 7625

By Appointment
Dealer in Antiques to
HER QUEEN MARY

CAMEO CORNER
(Proprietor: Madam Gerald)
sole
Buyers and Sellers
of
Interesting Old Jewels
10 MUSEUM STREET,
LONDON, W.C.1.
MUSeum 9466.

Printed and Published in England by the Shmuel Press, 119-121 Cassell St., London, E.1